

Η ΒΑΠΤΙΣΗ ΣΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ονοματεπώνυμο: Βασιλική Μπούσδρα
Τμήμα: 'B2
Έτος:2021-2022
Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Ραισιίνη Χριστίνα

Βάπτιση ονομάζεται ένα από τα επτά τελετουργικά μυστήρια με την χρήση νερού ως συμβόλου εξαγνισμού και αποτελεί την αρχή του πιστού ως μέλος της εκκλησίας. Η λέξη βάπτιση

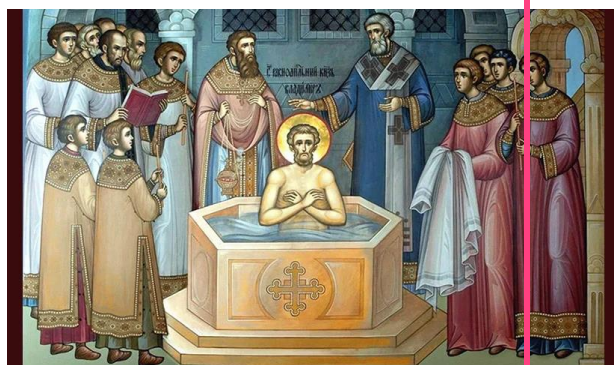
προέρχεται από το ρήμα βαπτίζω/βάπτω που σημαίνει <<βυθίζω συχνά ή έντονα , βουτάω, καταδύω>>.

Η βάπτιση ήταν ένα από τα πιο σημαντικά και υποχρεωτικά μυστήρια που τελούνταν στο Βυζάντιο ,μέσω του οποίου κάποιος γινόταν Χριστιανός. Η βάπτιση διαφορετικά αποτελεί και φώτισμα και συμβολίζει πολλά πράγματα. Όταν το σώμα καταδύεται στο νερό συμβολίζει τον θάνατο του Κυρίου ,ενώ όταν αναδύεται την ανάσταση. Ακόμη, οι λαμπάδες παριστάνουν τα φώτα και τον <<φωτισμό του Πνεύματος>> αλλά και η λευκή ενδυμασία των νεοφωτιστών δηλώνει την αθωότητα και την καθαρή ψυχή.

Οι νέοι Χριστιανοί βαπτίζονταν ενήλικες σε μέρη με τρεχούμενο νερό όπως στη θάλασσα , στα ποτάμια ή στις λίμνες. Εξαιτίας του υψηλού ποσοστού θνησιμότητας κατέληξαν στο να τελείται αυτό το υπέροχο μυστήριο κατά την βρεφική ή νηπιακή ηλικία. Αργότερα, με τον Νόμο του αυτοκράτορα Λέοντος του Σοφού αποφασίστηκε ότι τα νήπια πρέπει να βαπτίζονται 40 μέρες έπειτα από τη γέννησή τους , ώστε να μπορεί και η μητέρα να παραβρίσκει στο μυστήριο , όταν τελειώσει η περίοδος της λοχείας .Σε μερικές περιπτώσεις κάποιοι βαπτίζονταν σε μεγάλη ηλικία , ώστε να απαλλαγούν από τις αμαρτίες τους , αλλά μόνο σε κρίσιμες καταστάσεις όπως σε πόλεμο. Κατά τη διάρκεια της τελετής δινόταν το όνομα του παιδιού (νέου Χριστιανού).Οι χώροι όπου λάμβανε χώρα το μυστήριο τελούνταν από τον 3ο αιώνα σε έναν συγκεκριμένο χώρο της εκκλησίας που ονομαζόταν βαπτιστήριο και μετέπειτα αντικαταστήθηκε από τις σημερινές κολυμπήθρες. Οι βαπτίσεις επικρατούσαν στους μεγάλους ναούς κάθε πόλης , στους <<καθολικούς>> ναούς , από ιερείς ή σε ενδεχόμενο αεροβαπτισμού , από διακόνους , μοναχούς ή ακόμα από πολίτες.

Ο ανάδοχος ή αλλιώς νονός έπρεπε να είναι ορθόδοξος και ευσεβής και αποτελούσε τον πνευματικό γονέα του βρέφους. Επίσης, συνήθιζε να δίνει δώρα στο νεοφωτιστο με βάση την οικονομική του ευχέρεια αλλά και την κοινωνική του τάξη. Οι γονείς συνήθιζαν όπως και στις μέρες μας να δίνουν τα ονόματα των παππούδων ή συγγενών που είχαν πεθάνει στα παιδιά τους αν και ο ανάδοχος έπαιζε πρωταρχικό ρόλο στην ονοματοθεσία.

Παρόμοια έθιμα πραγματοποιούνταν και στην βάπτιση των βασιλοπαιδών όπου γινόταν είτε μετά την γέννηση του μωρού είτε την τεσσαρακοστή μέρα από την γέννησή του. Το μυστήριο γινόταν κατά κανόνα από τον Πατριάρχη στον ναό της Αγίας Σοφίας και μετά από την τελετή ακολουθούσε πομπή για να κατευθύνουν το βρέφος από τον ναό στα βασιλικά διαμερίσματα των ανακτόρων. Κατά την διάρκεια αυτής της εξωπραγματικής πομπής μοιράζονταν χρήματα στον λαό που ήταν συγκεντρωμένος στους δρόμους και χαίρονταν με αυτό το γεγονός.

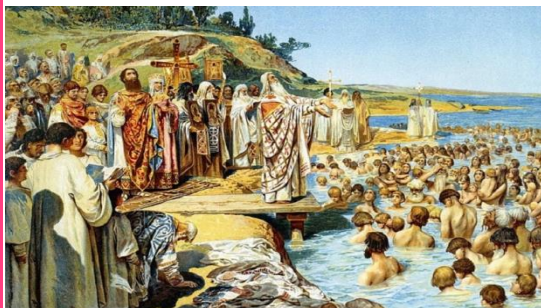

Η πιο εκλεκτή ημέρα για αυτή την Τελετή ήταν η Κυριακή. Οι Κατηχούμενοι οδηγούνταν στο φωτιστήριο όπου υπήρχε η μόνιμη κολυμβήθρα. Σε εκείνο το μέρος αφαιρούσαν τα παλιά τους

ρούχα και βουτούσαν 3 φορές στο νερό. Μετά, φορούσαν καινούρια λευκά φορέματα και κρατούσαν μια αναμμένη λαμπάδα. Κατά την διάρκεια της Τελετής γινόταν και το Μυστήριο του Χρίσματος δηλαδή το άλειμμα του σώματος με Άγιο Μύρο. Τέλος, οι Βαπτιζόμενοι έμπαιναν στον Ναό όλοι μαζί και μεταλάμβαναν για πρώτη φορά.

Σχετικά με το όνομα όπως προ είπαμε, ήταν ευθύνη γονιών-νονού, όμως ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος δεν ενέκρινε την Ονοματοδοσία με βάση τους Προγόνους, αλλά προτιμούσε τα ονόματα Αγίων, Αποστόλων ή Μαρτύρων, ή ακόμα ονόματα Εορτών, όπως Επιφάνιος ή Πασχάλιος αλλά και από Αρετές. Αυτό το σκεπτικό καθιερώθηκε μετά τον 4^ο αιώνα.

Δύο από τα σημαντικότερα αποφθέγματα Αρχαίων Σοφών ήταν <<Ζηλωτός όστις ητύχησεν εις τέκνα 1>> και << Πολλά παιδιά, πολλές σκοτούρες, κανένα παιδί , καμία χαρά 2>> .Αυτές ήταν οι γνώμες του Κικέρωνα και του Θαλή του Μιλήσιου σχετικά με τα παιδιά και κατ' επέκταση με την βάπτιση.

Η
Εκ-

κλησία υιοθέτησε το νηπιοβαπτισμό και αυτή η παράδοση συνεχίζει ακόμα και σήμερα. Για ποιούς λόγους ;

1. Γιατί δεν επιθυμεί να στερήσει και από τα νήπια την λυτρωτική χαρά του βαπτίσματος
2. Γιατί τα μωρά είναι παιδιά Ορθόδοξων Χριστιανών που είναι μέλη της Εκκλησίας. Έτσι με την θέλησή τους επιλέγουν να βαπτίσουν τα παιδιά τους και ζητούν από τον ιερέα να τελέσει το χαρμόσυνο μυστήριο.

exploringbyzantium.gr 20/2

<http://exploringbyzantium.gr/EKBMM/Page?name=ypomeleti&lang=gr&id=8&sub=307&level=2>
6/3

<https://www.gnomikologikon.gr/catquotes.php?categ=1390> 6/3

slideshare.net/search/slideshow?searchfrom=header&q=Βάπτιση 20/2